

- seminarium „Od statystyki bibliotecznej do badań wpływu i wartości bibliotek” (online 13 września 2021 r.), w ramach promocji projektu Analiza Funkcjonowania Bibliotek,
- przygotowania do 13. konferencji z cyklu Automatyzacja bibliotek pod hasłem „Technologie biblioteczne w okresie pandemii” (online, 1-2 grudnia 2021 r.),
- szkolenia: w okresie 1 września – 26 października 2021 odbyło się 16 płatnych szkoleń online na platformie ClickMeeting – wzięło w nich udział 229 osób – oraz pięć szkoleń stacjonarnych, w których uczestniczyło 80 osób; trwa druga edycja kursu „Format MARC 21”, z uwagi na duże zainteresowanie tematem ogłoszono kolejny nabór, szkolenie będzie realizowane w okresie listopad 2021 – styczeń 2022; opracowano dwa pakiety szkoleniowe (termin realizacji: listopad 2021): „**Bądź na bieżąco z social media**” oraz „Pakiet szkoleń dla kadry zarządzającej” – szczegóły na stronie <http://www.szkolenia-dlibibliotekarzy.sbp.pl/>,
- w ramach przygotowań do KZD odbywały się online prace Komisji: ds. Strategii i programu działania, ds. Statutu SBP, ds. Wniosków i postulatów. Dodatkowo zorganizowano stacjonarne spotkanie członków Komisji ds. Strategii i programu działania, które odbyło się w Olsztynie, w dn. 6-8 października 2021 r.
- opracowanie Raportu z badań opinii członków na temat SBP, przekazanie elektronicznej wersji Raportu do struktur SBP; prezentacja wyników badań (oceny, opinie i cechy społeczno demograficzne członków SBP z bibliotek naukowych) podczas Konferencji Dyrektorów Bibliotek Akademickich Szkół Polskich 24 września 2021 r. (Aldona Zawałkiewicz),
- przygotowania do udziału w Szczycie Cyfrowym ONZ w Katowicach (6-10 grudnia 2021 r.) <http://www.sbp.pl/artukul/?cid=23823&prev=260>

Opinia SBP

Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich zaopiniowało projekt zmian w programie nauczania na poziomie studiów licencjackich na kierunku informacja naukowa i bibliotekoznawstwo. Opinia została skierowana do dr hab. Marii Łoszewskiej-Ołowskiej, Kierownika Jednostki Dydaktycznej, prodziekana ds. studenckich na Wydziale Dziennikarstwa, Informacji i Bibliologii Uniwersytetu Warszawskiego.

W opinii podkreślono, że proponowane zmiany systematyzują wiedzę począwszy od zagadnień teoretycznych nawiązujących do teorii i metodologii nauk, umożliwiającą poznawanie procesów i zjawisk społecznych oraz kulturowych, a także nabywanie umiejętności ich obserwacji

i interpretacji. Ważnym elementem jest wprowadzenie do wiedzy w zakresie komunikacji społecznej zagadnień dotyczących działalności różnych instytucji kultury, w tym bibliotek oraz systemów bibliotecznych.

Kolejnym etapem jest wprowadzenie do nauk o komunikacji społecznej, w tym szczególnie bibliologii i informatologii, podstawowych pojęć i metodologii badań. Ważnym jego elementem jest nabywanie umiejętności poznawania, selekcjonowania i wykorzystywania informacji z uwzględnieniem cech i potrzeb ich odbiorców, a także stosowanie różnych kanałów i technik komunikacyjnych.

Dopełnieniem tych sekwencji projektu programu jest wprowadzenie działań praktycznych, opartych na indywidualnej pracy badawczej, umożliwiającej rozwiązywanie problemów poznawczych.

Zwracają uwagę treści wprowadzenia do przedmiotów „Praca z użytkownikiem o specjalnych potrzebach”, w ramach bloku Animacja kultury, „Wystawy cyfrowe” realizowane w ramach Bibliotekarstwa cyfrowego, czy „Technologie mobilne i społecznościowe”. Warto podkreślić, że poszerzenie listy przedmiotów o nowe zagadnienia doskonale wpisuje się w procesy i zmiany społeczne, jest dobrym prognostykiem spełnienia oczekiwań bibliotek w stosunku do absolwentów (przyszłych pracowników), co przełoży się na lepsze rozpoznawanie potrzeb i oczekiwań użytkowników oraz ich zaspokajanie.

GRANTY MEiN (PRYZNANE I NOWE WNIOSKOWANE)

1. W ramach programu: Społeczna Odpowiedzialność Nauki

- Rozbudowa i podniesienie jakości dostępu do zasobów naukowych Archiwum Cyfrowego Wydawnictwa SBP

SBP uzyskało na lata 2021-2022 dofinansowanie na zadanie, którego celem jest rozbudowa i poszerzenie dostępu do zasobu Archiwum Cyfrowego Wydawnictwa Naukowego i Edukacyjnego SBP. Rozbudowa Archiwum jest niezwykle istotna z tego powodu, że jak dotąd nie ma żadnego tematycznego serwisu popularyzującego wiedzę z zakresu nauki o komunikacji społecznej i mediach (do niedawna bibliologii i informatologii). Archiwum, po modyfikacji, ma szansę stać się nie tylko dziedzinowym serwisem, ale jednocześnie portalem wiedzy fachowej. W takiej postaci będzie przydatne zarówno środowisku naukowemu, jak i praktykom bibliotekarstwa. Zdigitalizowane i udostępnione w Archiwum Cyfrowym zasoby czasopism (naukowych i branżowych) wydawane przez SBP, stanowią około 90% kolekcji czasopism bibliotekarskich ukazujących się na rynku. W ramach zadania każdy z artykułów stanowiących część numeru czasopisma zostanie opracowany jako odrębna jednostka bibliograficzna, co umożliwi jego wyszukiwalność. W celu zwiększenia dostępu do treści naukowych konieczne jest opracowanie całego zasobu,

zgodnie ze standardami bibliograficznymi w formacie MARC 21, który jest powszechnie stosowanym na całym świecie formatem wymiany danych bibliograficznych. Charakterystyka przedmiotowa tworzona będzie w oparciu o Deskryptory Biblioteki Narodowej i język słów kluczowych. Zastosowane metody stworzą możliwość dotarcia do wersji elektronicznej dokumentów, a także umożliwią pobrania kompletnych rekordów bibliograficznych. W ramach zadania procesowi kompleksowego opracowania (formalnego i przedmiotowego) poddanych zostanie około 1900 artykułów z czasopism oraz 200 tytułów książek (prac autorskich i zbiorowych). Pozwoli to szerokiemu gronu odbiorców nie tylko na dostęp do informacji o pracach naukowych, ale i ułatwi dotarcie do ich pełnych testów. Zakres chronologiczny opracowanych materiałów obejmie artykuły z czasopism wydanych w latach 2000-2021 oraz publikacje z lat 1991-2018.

Projekt „Rozbudowa i podniesienie jakości dostępu do zasobów naukowych Archiwum Cyfrowego Wydawnictwa SBP” uzyskał dofinansowanie Ministra Edukacji i Nauki w ramach programu Społeczna Odpowiedzialność Nauki na podstawie umowy nr SONP/SN/512254/2021; kwota dofinansowania 102 000,00 zł; całkowita wartość projektu 116 600,00 zł.

MINISTERSTWO
EDUKACJI
I NAUKI

- Źródła do badań fonografii polskiej – kontynuacja budowy bazy i zwiększenie jej wykorzystania

Projekt, na który uzyskano w br. dofinansowanie stanowi kontynuację i rozszerzenie zadania „Źródła do badań fonografii polskiej od 1878 roku do czasów współczesnych”, realizowanego w latach 2016-2017 oraz 2019-2020, przy wsparciu finansowym Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego, w ramach działalności upowszechniającej naukę (DUN). Opracowano dotychczas 14 tys. opisów bibliograficznych, które wprowadzono do bazy Bibliografia Fonografii Polskiej, dostępnej na portalu www.sbp.pl. W ramach obecnego projektu w latach 2021-2022 zostanie opracowanych i wprowadzonych do bazy kolejnych 7 tys. opisów poświęconych nagraniom utworów polskich kompozytorów i nagraniom polskich wykonawców, publikacjom dźwiękowym, których współtwórcami są polscy reżyserzy dźwięku, muzykolodzy lub graficy, a także nagraniem wydanym przez polskie lub działające na historycznym obszarze Polski firmy fonograficzne. Uwzględnione będą także teksty dotyczące fonografii, przygotowane przez polskich autorów lub wydane w języku polskim. Sporządzenie opisów poprzedzi analiza dostępnych źródeł krajowych i zagranicznych. Bibliografia obejmuje okres od opatentowania przez Thomasa Edisona

urządzenia do zapisu i odtwarzania dźwięku, po współczesne dokonania w zakresie nagrań dźwiękowych i filmowych rejestracji muzycznych. W materiałach źródłowych znajdują się polskie i zagraniczne książki, druki ulotne, niepublikowane prace dyplomowe, artykuły z czasopism i inne teksty publicystyczne, przede wszystkim różnego rodzaju noty i wzmianki, a także stanowiące najliczniejszą grupę – recenzje nagrań. Planowane jest poszerzenie źródeł o kolejne roczniki prestiżowych czasopism, takich jak „The Gramophone” (najważniejszy światowy periodyk poświęcony fonografii), „Grissando” czy „Ruch Muzyczny”. Baza, wyposażona w dodatkowy interfejs w języku angielskim, dostępna będzie na stronie projektu www.sbp.pl/fonografia, gdzie znajdują się też podstawowe informacje o jego realizacji, odniesienia do wcześniejszych zadań. Opracowana zostanie angielska wersja strony internetowej projektu celem zwiększenia zasięgu upowszechniania bazy w skali międzynarodowej.

Projekt „Źródła do badań fonografii polskiej – kontynuacja budowy bazy i zwiększenie jej wykorzystania” uzyskał dofinansowanie Ministra Edukacji i Nauki w ramach programu Społeczna Odpowiedzialność Nauki na podstawie umowy nr SONP/SN/514674/2021; kwota dofinansowania 117 650,00 zł; całkowita wartość projektu 131 150,00 zł.

2. W ramach programu Rozwój Czasopism Naukowych

Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich złożyło do programu dwa wnioski na dofinansowanie wydawania w latach 2022-2023 czasopism naukowych w wersji elektronicznej: kwartalnika „Przegląd Biblioteczny” (numery specjalne) i półrocznika „Zagadnienia Informacji Naukowej – Studia Informacyjne”.

GRANTY MKiDN

Aptekarz literacki

Zakończył się projekt szkoleniowy Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich „Aptekarz literacki”, w ramach którego bibliotekarze wzięli udział w cyklu bezpłatnych szkoleń podnoszących kompetencje w zakresie doboru i wykorzystania literatury dla dzieci, młodzieży i seniorów. Korzystając z wiedzy zdobytej podczas szkoleń opracowali wykazy książek terapeutycznych (tzw. Apteczki literackie). Wszystkie przesłane spisy zostały zanalizowane pod kątem przydatności do szeroko rozumianych działań z elementami bajkoterapii i biblioterapii. W propozycjach uczestników przeważa literatura dla młodego czytelnika, ale w niektórych przypadkach pojawiają się również książki dla dorosłych i seniorów.

Ostatni etap zadania polegał na realizacji przez uczestników w środowisku lokalnym spotkania dla określonej grupy czytelników z udziałem biblioterapeutów. Relacje z najciekawszych wydarzeń zostały zamieszczone na stronie zadania <https://aptekarzliteracki.sbp.pl/>.

Bibliotekarze uczestniczący w projekcie otrzymali certyfikaty, a ich bibliotekom nadano znak jakości „Księgozbiór na zdrowie”.

Dofinansowano ze środków Ministra Kultury, Dziedzictwa Narodowego i Sportu pochodzących z Funduszu Promocji Kultury

W listopadzie 2021 r. SBP złożyło cztery wnioski do programów MKiDN na następujące zadania:

1. Do programu Promocja Czytelnictwa na kontynuację kampanii #NieZostawiamCzytelnika oraz na realizację 19. i 20. edycji programu Tydzień Bibliotek.
2. Do programu Partnerstwo dla książki na cykl szkoleń pt.: „(Nie)codzienna stymulacja życia czytelniczego”.
3. Do programu Kultura dostępna na projekt „Włącz dostępność – wyłącz wykluczenie” dotyczący dostosowania oferty kulturalnej do potrzeb osób niepełnosprawnych.

Konferencje i seminaria

- Seminarium „Biblioteka włączająca – zadania, wyzwania, realizacja”, 20 października 2021 r.

Seminarium, zorganizowane przez SBP w ramach akcji #NieZostawiamCzytelnika w formule online.

Referat wprowadzający zatytułowany *Biblioteki, Rozwój, Agenda 2030 czyli o realizacji Celów Zrównoważonego Rozwoju* przedstawiła prof. Małgorzata Fedorowicz-Kruszewska z UMK w Toruniu. Prelegentka scharakteryzowała wybrane cele zrównoważonego rozwoju w kontekście sposobów, w jaki biblioteki mogą je realizować. Kolejny prelegent, Mateusz Ciborowski z firmy Akces Lab w wystąpieniu *Nie bójmy się prawa o dostępności. Czytelnik ze specjalnymi potrzebami też nas potrzebuje* skupił się na zagadnieniach dotyczących wdrażania ustawy o dostępności cyfrowej. Maciej Motyka z firmy ALTIX, w referacie *Projektowanie uniwersalne – dostępność i uczestnictwo dla wszystkich. Doświadczenia polskie*, zwrócił uwagę na wartość projektowania uniwersalnego, które przyczynia się do promowania równego, a tym samym sprawiedliwego dla wszystkich, dostępu do dóbr i usług, z uwzględnieniem potrzeb użytkowników, których funk-

cjonowanie jest w pewnym aspekcie ograniczone. Referat zatytułowany *Psychologiczne i praktyczne aspekty komunikacji z osobami z niepełnosprawnościami i zaburzeniami psychicznymi* przedstawiła dr Magdalena Cyrklaff-Gorczyca z UMK w Toruniu. Prelegentka zaprezentowała zasady komunikacji z osobami z niepełnosprawnością wzrokową, słuchową, ruchową, zaburzeniami ze spektrum autyzmu oraz zaburzeniami i problemami natury psychicznej. Podkreśliła, że problemy komunikacyjne z przedstawicielami każdej z grup wynikają ze zróżnicowanych przyczyn. Wystąpienie dr Wandy Matras-Mastalerz z UP w Krakowie nosiło tytuł *Czytanie łączy. Jak pięknie się różnić i mądrze być podobnym? Budowanie poczucia bezpieczeństwa i przynależności poprzez literaturę*. Duża część wystąpienia, ilustrowanego licznymi przykładami, poświęcona była wykorzystaniu literatury w kształtowaniu wrażliwości na odmienność, a także budowaniu kolekcji książek terapeutycznych. Przedstawicielki Ośrodka Czytelnictwa Chorych i Niepełnosprawnych (OCCiN) Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej – Książnicy Kopernikańskiej w Toruniu, Arleta Tuleya i dr Julita Niedźwiecka-Ambroziak, w swoim wystąpieniu pytały, czy *Specjalistyczna biblioteka dla osób z różnymi rodzajami niepełnosprawności – [to]potrzeba czy przeżytek?* Przedstawiły historię i misję Ośrodka, powołanego do życia w 1984 r. Seminarium zamknął referat dr Emilii Śmiechowskiej-Petrovskij z UKSW w Warszawie zatytułowany *Osoby niewidome i słabowidzące w bibliotece – analiza oferty czytelniczej*. W trakcie wystąpienia zaprezentowane zostały liczne przykłady sprzętu i oprogramowania wspierającego osoby niepełnosprawne wzrokowo. Prelegentka przedstawiła także projekty czytelnicze realizowane przez różne podmioty na rzecz osób z niepełnosprawnością wzroku.

Seminarium poprzedzone było zrealizowanymi dzień wcześniej warsztatami „Dostępne cyfrowo treści na stronach internetowych i w dokumentach elektronicznych” prowadzonymi przez Mateusza Ciborowskiego z firmy Akces Lab. W dniu seminarium jego uczestnicy mogli skorzystać z warsztatów „Jak przygotować dostępne materiały audiowizualne: wprowadzenie do audiodeskrypcji i napisów”, które przeprowadziła Marta Żaczkiewicz z Fundacji Otwieramy Kulturę i Sztukę.

W seminarium i warsztatach wzięło udział ponad 300 bibliotekarzy z różnych typów bibliotek.

Dofinansowano ze środków Ministra Kultury, Dziedzictwa Narodowego i Sportu pochodzących z Funduszu Promocji Kultury

- Webinarium „Społeczny i ekonomiczny wpływ bibliotek publicznych. Jak badać? Dlaczego warto?”, 16 listopada 2021 r.

Seminarium zorganizowano w ramach promocji projektu Analiza Funkcjonowania Bibliotek. Spotkanie, w którym uczestniczyło ok. 100 bibliotekarzy z różnych typów bibliotek prowadzili dr M. Paul z Wydziału Dziennikarstwa, Informacji i Bibliologii Uniwersytetu Warszawskiego i dr Marcin Karwowski – dyrektor Biblioteki Publicznej w Kokoszkowach.

Tytułem wstępu dr Magdalena Paul przedstawiła krótką historię badań wpływu bibliotek. Jako trend badawczy rozpoczęły się w XXI w. i są wciąż na stosunkowo wczesnym etapie rozwoju. Podstawowym celem badań jest określenie, co daje ludziom działalność biblioteki, co zmienia w ich życiu oraz co z tego wynika. Prelegentka wyjaśniła, co należy rozumieć pod pojęciem „wpływ społeczny”. To nie tylko życie społeczne (włączenie i więzi), ale również dostęp do informacji i edukacji (w tym darmowej), lokalna kultura i tożsamość, różnorodność kulturowa, zachowanie dziedzictwa kulturowego, rozwój społeczności (w tym np. świadomość dotycząca ochrony środowiska, zdrowia, transportu) oraz indywidualny dobrostan.

SBP, w ramach projektu Analiza Funkcjonowania Bibliotek, powołało zespół ds. badania wpływu bibliotek publicznych w składzie: Lidia Derfert-Wolf (Biblioteka Główna Politechniki Bydgoskiej), prof. dr hab. Ewa Głowacka (Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu), dr Marcin Karwowski (Biblioteka Publiczna w Kokoszkowach), Magdalena Mrugowska (Wojewódzka i Miejska Biblioteka Publiczna w Bydgoszczy) i dr Magdalena Paul (Uniwersytet Warszawski). Prace nad „Badaniem wpływu społecznego i ekonomicznego bibliotek publicznych” były finansowane przez Instytut Książki, ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego w ramach projektu AFB.

W 2021 r. zespół przeprowadził szereg prac o charakterze koncepcyjno-metodologicznym. Zanalizowane zostały dotychczasowe badania wpływu społecznego bibliotek publicznych, prowadzone w Polsce i za granicą. Wyodrębniono 28 obszarów życia, na które biblioteki potencjalnie mogą mieć wpływ. Zostały one uporządkowane w ośmiu szerszych kategoriach obszarów wpływu (edukacja i rozwój osobisty; integracja społeczna; aktywność zawodowa; dziedzictwo kulturowe; rodzicielstwo; zdrowie; czas wolny; życie codzienne).

W dniach 23-25 czerwca 2021 r. przeprowadzono serię wywiadów grupowych z dyrektorami bibliotek różnych typów, instruktorami bibliotek wojewódzkich oraz praktykami i ekspertami w zakresie funkcjonowania bibliotek. W czasie wywiadów ustalenia teoretyczne (oparte na literaturze) zostały zweryfikowane przez bibliotekarzy-praktyków. Wynikiem badań fokusowych było opracowanie projektu narzędzia badawczego – kwestionariusza o charakterze modułowym.

Podczas spotkania uczestnicy otrzymali dostęp online do kwestionariusza z prośbą o podzielenie się wrażeniami i opiniami na temat poszczególnych jego części.

W ostatniej części webinarium prowadzący podzielili się z uczestnikami radami dotyczącymi prowadzenia badań ankietowych w bibliotekach.

Spotkanie zakończyło się zaproszeniem uczestników webinarium do udziału w badaniu pilotażowym, którego celem jest wyeliminowanie z kwestionariusza ewentualnych błędów, tak by mógł służyć jako narzędzie badawcze przez wiele lat. Pilotaż jakościowy oraz średniego zasięgu zaplanowano na drugi rok realizacji badania wpływu, a na kolejne lata – pilotaż ogólnopolski na próbie reprezentacyjnej oraz realizację badań lokalnych.

- 13. Ogólnopolska Konferencja z cyklu „Automatyzacja bibliotek”: Technologie biblioteczne w okresie pandemii, 1-2 grudnia 2021 r.

13. Konferencja z cyklu „Automatyzacja bibliotek” odbyła się na platformie Zoom. Głównym celem tegorocznej edycji konferencji było przedstawienie rozwiązań technologicznych, które zostały wprowadzone/rozwinęte/zaprojektowane przez biblioteki w okresie pandemii. Tematy wystąpień dotyczyły m.in. rozwiązań w sferze usług bibliotecznych, pracy zdalnej, komunikacji, edukacji i organizacji wydarzeń online w różnych typach bibliotek. Nawiązywały do kierunków rozwoju nowych technologii i możliwości ich implementacji w różnych działaniach bibliotek.

Wystąpienia zostały pogrupowane w cztery sesje tematyczne: Organizacja pracy, Komunikacja z użytkownikiem, Usługi biblioteczne, Edukacja bibliotekarzy i użytkowników. Wygłoszonych zostało 19 referatów. Uczestnicy mogli ponadto wysłuchać wystąpień sponsorów – przedstawicieli firm oferujących nowoczesne rozwiązania i usługi dla bibliotek.

Konferencji towarzyszyły warsztaty:

1. „Nowe usługi biblioteczne – projektowanie metodą design thinking” – dr Marcin Karwowski (Biblioteka Publiczna w Kokoszkowach),
2. „Zdalny zespół – praca nad projektami” – Beata Malentowicz (Dolnośląska Biblioteka Pedagogiczna we Wrocławiu),
3. „Rozszerzona rzeczywistość w bibliotece” – Robert Turski (Stowarzyszenie Edukacja 3.0).

Więcej informacji o tegorocznej konferencji, a także o poprzednich edycjach na stronie <https://automatyzacjabibliotek.sbp.pl/>.

Wydawnictwo Naukowe i Edukacyjne SBP

1 grudnia 2021 r. Ministerstwo Edukacji i Nauki opublikowało komunikat wraz z zaktualizowanym wykazem czasopism naukowych i recenzowanych materiałów z konferencji międzynarodowych. W wykazie znalazły się dwa czasopisma naukowe wydawane przez Wydawnictwo

Naukowe i Edukacyjne Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich: kwartalnik „Przegląd Biblioteczny” oraz półrocznik „Zagadnienia Informacji Naukowej”. Oba czasopisma otrzymały więcej punktów w porównaniu z wykazem opublikowanym 9 lutego br.:

Przegląd Biblioteczny – 70 pkt (wcześniej 40 pkt),

Zagadnienia Informacji Naukowej – 40 pkt (wcześniej 20 pkt).

Nowości wydawnicze

- *Dyskopedia poloników do roku 2018. Suplement* (Katarzyna Janczewska-Sołomko, Michał Pieńkowski)

Publikacja stanowi unikatowy katalog poloników fonograficznych z początkowego okresu historii nagrań, zawierający wykaz ok. 3200 nagrań dokonanych przez polskich artystów, artystów innej narodowości działających na terenach polskich, nagrań utworów polskich kompozytorów oraz efekty produkcji firm fonograficznych działających na terenach polskich. Może być cennym źródłem prac badawczych dotyczących polskiego dziedzictwa kulturowego związanego z muzyką, wytworzonego na ziemiach polskich i za granicą.

Publikacja dostępna jest bezpłatnie w wersji drukowanej i elektronicznej.

Dofinansowano ze środków Ministra Kultury, Dziedzictwa Narodowego i Sportu pochodzących z Funduszu Promocji Kultury w ramach programu „Muzyczny ślad”, realizowanego przez Instytut Muzyki i Tańca.

Ministerstwo
Kultury
Dziedzictwa
Narodowego
i Sportu.

Narodowy
Instytut
Muzyki
i Tańca

- *Narracje (re)konstrukcyjne, narracje interwencyjne, literackie reprezentacje dzieciństwa* (Katarzyna Wądolny-Tatar)

Książka Katarzyny Wądolny-Tatar poświęcona szeroko pojętym motywom dzieciństwa w literaturze to ważny głos w badaniach polskiej prozy dla dzieci, analiza różnych sposobów ukazywania historii, literatury jako medium pamięci i postpamięci, sposobów przedstawiania najbardziej palących problemów współczesności i powinowactwa między literaturą bezprzymiotnikową a dziecięcymi lekturami. (Z recenzji dr hab. Agnieszki Kwiatkowskiej, prof. UAM).

- *Praca i pasja – zbiór wywiadów*

Publikacja obejmuje 70 wywiadów z dyrektorami, kierownikami, długoletnimi i początkującymi bibliotekarzami. Wszechstronni, twórczy, mający niemałe osiągnięcia zawodowe bohaterowie tej książki łączą pracę

w bibliotece z innymi zainteresowaniami i działalnością. Dzieli się doświadczeniami i marzeniami. Warto przeczytać, co mają do przekazania. Zbiór wywiadów *Praca i pasja* to niezwykła opowieść o tym, jak żyć i pracować z satysfakcją.

- *Komunikacja sieciowa. Źródła informacji Big Data* (Dariusz Jaruga)

Autor w swojej nowej książce przygląda się temu, jak działają współczesne systemy zarządzania nieprzebranymi danymi. Od potrzeby komunikacji, poprzez rozwój encyklopedii świata i internetowe czaty, po serwisy społecznościowe i wyszukiwarę Google opisuje fascynujący świat danych. Jak to wszystko działa? Jak zbierane i przetwarzane są informacje w Big Data? Jak przedstawić informacje w postaci chmury tagów? I co możemy powiedzieć o meczu Polska-Niemcy na podstawie danych z kieleckich wodociągów? Pasjonująca publikacja, która za pomocą graficznych przedstawień, wykresów i ilustracji przybliży nam działanie świata, w którym żyjemy.

- *Medialno-społeczny obraz Covid-19: solidarność czy polaryzacja – podsumowanie, diagnoza, rekomendacja* (red. Anna Jupowicz-Ginalska, Monika Kaczmarek-Śliwińska)

Wywołane przez pandemię stres, niepewność i destabilizacja nałożyły się na świat polityki, biznesu, mediów, religii czy w końcu edukacji. Z upływem czasu okazało się, że „nowa normalność” stała się towarzyszem pandemicznej rzeczywistości. Jak więc w tym pełnym sprzeczności, trudnym czasie zachowały się środki przekazu, same doświadczone pandemiczną rzeczywistością? Jaką postawę przyjęli bohaterowie przekazów medialnych, a jaką bliższe i dalsze otoczenie mediów? Jak reagowali obywatele? Na te pytania, przynajmniej w części, odpowiadają autorzy niniejszego tomu. Szóstemu rozdziałom towarzyszą dwa wyjątkowe wywiady. Rozmowa z prof. dr hab. Iwoną Hofman pobudza do refleksji na temat solidarności środowiskowej czy kondycji nauki i mediów. Z kolei Piotr Czarnowski, założyciel pierwszej w Polsce agencji public relations, wskazuje różne odcienie transformacji branży. Autorzy, jak i ich rozmówcy nie unikają odpowiedzi na trudniejsze pytania, dzieląc się swoją wiedzą, doświadczeniem i cennymi radami.

- *Działalność zakonu jezuitów w Lublinie w latach 1582-1773* (Renata Gulczyńska)

Rozprawa może być uznana za interdyscyplinarną. Zawiera treści stanowiące przedmiot zainteresowań nauk historycznych, skupionych na staropolskich dziejach Rzeczypospolitej. Dominującym celem uczyniono odtworzenie historii kultury religijnej, wytworzonej w środowisku zakonu jezuitskiego od czasu powstania lokalnej kongregacji Societatis Iesu do

roku kasaty zakonu. Istotne jest zainteresowanie się autorki mniej znanym i ubogo omówionym w naukowym piśmiennictwie środowiskiem jezuitów lubelskich, egzystujących obok grup innowierczych (arianie, kalwini i ważna rola polemik religijnych). Odtwarzając działalność lubelskich jezuitów w sposób monograficzny, Autorka dbała o korelację informacji o sprawach lokalnych z obecnością ogólnych celów tego towarzystwa. [...] Opisała różne formy aktywności (misje, dydaktyka, aptekarstwo, działalność księgarska, drukarsko-wydawnicza i cenzura); przedstawiła typy ówczesnych instytucji (stacje misyjne, kolegium, seminarium diecezjalne, bursy, konwikt szlachecki, bractwa i konfraternie); zestawiała nazwiska darczyńców wspomagających jezuickie środowisko i oceniła rodowody oraz społeczną pozycję kadry dydaktycznej. Zanalizowała programy edukacji oraz ich ewolucję. Ubarwiła faktografię lokalnego życia opisem obyczajów. [...] Praca jest cenna. Powinna zainteresować historyków kultury, badaczy dziejów zakonów, znawców rozwoju bibliotek oraz ruchu wydawniczego. (Z recenzji prof. dr hab. Elżbiety Gondek)

Opracowanie: *dr Anna Grzecznowska,
Aldona Zawalkiewicz, Małgorzata Dargiel-Kowalska*

Tekst wpłynął do Redakcji 3 grudnia 2021 r.